

การศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

The Study of The Administrative Skills of School Administrators in The 21st Century
Under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

อภิสิทธิ์ นันททรัพย์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน² ดร.สุพจน์ ดวงเนตร³
Apisit Nantasab¹ Assistant. Prof. Dr.Saksit Rittilun² Dr.Supot Duangnet³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 333 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.97 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านวิสัยทัศน์และการวางแผน, ทักษะด้านความร่วมมือและสังคม, ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์, และทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประเภทการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาความรู้พื้นฐาน สามารถใช้สื่อ ภาษา และเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบ

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹Maste of Educational Program in Administrational Administration Kalasin University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{2,3}Lecturer Maste of Educational Program in Administrational Administration Kalasin University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อภิสิทธิ์ นันททรัพย์, apisitta2536@gmail.com

รับเมื่อ 15 มีนาคม 2565 แก้ไข 17 เมษายน 2565 ตอรับ 18 เมษายน 2565

ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาทักษะ การใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี การใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี ในรูปแบบต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญ ของการใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนา การใช้งาน โปรแกรมสำเร็จรูป ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง เปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าลงมือทำ เรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์และจัดข้อมูลสารสนเทศขององค์กรอย่างเป็นระบบ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ารับการอบรมและฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำความรู้และประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษา การใช้ทักษะกระบวนการใหม่ ๆ ในการวางแผนจัดการองค์กรและแก้ปัญหาองค์กร

ABSTRACT

This research is a mixed methods research with 2 phases of research. Phase 1 was to study and compare of the administrative skills of school administrators in the 21st century under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The sample in this research was 333 school administrators and teachers under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The instrument used to collect the data was a questionnaire with a 5–level rating scale, which had discrimination between 0.44–0.97. The reliability of the questionnaires was 0.96. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and One–way ANOVA (F–test). Phase 2 was to study the development guidelines for the administrative skills of school administrators in the 21st century under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The target group consisted of 9 persons. The instrument used for gathering information was a semi–structured interview. Data analysis were content analysis and percentage.

The research findings revealed that:

1. The study of the administrative skills of school administrators in the 21st century under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, as a whole found at the highest level. When considering in each aspect sorted by average from the highest to the hight, including vision and planning skill, collaboration and human relations skill, creativity skill and communication and information technology skill.

2. Comparison of the administrative skills of school administrators in the the 21st century under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 classified by school size and work experience of school administrators were not statistically different.

3. The development guidelines for the administrative skills of school administrators in the 21st century under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, in the communication and information technology skills consisted of the following: 1) the school administrators should have basic knowledge about using media, communication, and information technology., 2) The school administrators should develop using media skills and other technical., 3) The school administrators should pay attention to media, information technology, and communication., and 4) The school administrators should develop using a package program. the creativity skill consisted of the following: 1) The school administrators should do self – develop, embrace change, and learn about

new management methods. The school administrators should be decisive., 2) The school administrators should have analyzed and set the information technology system correctly and appropriately., 3) The school administrators should have a positive attitude and develop creative skills for school management., 4) The school administrators should bring experience and knowledge for the creative application of work., and 5) The school administrators should learn about using new skills and processes for planning for the management academy and problem-solving.

Keyword: The Skills, The Administrative Skills of School Administrators in The 21st, (3) Guidelines for The Administrative Skills of School Administrators in the 21st

ภูมิหลัง

สภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ที่นานาประเทศทั่วโลกต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านความร่วมมือและการแข่งขันด้านสินค้าบริการและบริการ เพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของประเทศไทย โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่มีการเปิดเสรีด้านการค้าและการบริการ เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศทั่วโลกต้องเร่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพเทียบมาตรฐานสากลและกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนากำลังคนสู่มาตรฐานสากล คือ การพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยใช้ระบบคุณวุฒิเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลที่เชื่อมโยงคุณวุฒิการศึกษากับการเทียบโอนประสบการณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในการเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือระหว่างการศึกษาในระดับต่าง ๆ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยที่อยู่ในวัยแรงงานมีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้งการมองเห็นถึงเส้นทางกรเรียนรู้และความก้าวหน้าอย่างชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองคิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่เตรียมพร้อมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (สมหมาย อ่ำดอนกลอย, 2556, หน้า 6)

ทักษะยุคใหม่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องมีบทบาทที่สำคัญคือต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมมาเป็นผู้ที่วางแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการบริหารจัดการเชิงรุก ยึดหลักการมีส่วนร่วมปรับองค์กรให้เป็นองค์การขนาดเล็กและมีโครงสร้างแนวราบ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ดังนั้นผู้นำองค์กรยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎี การปฏิบัติและประสบการณ์ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559, หน้า 6 – 7)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารในศตวรรษ

ที่ 21 อยู่ในระดับใดและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารและเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

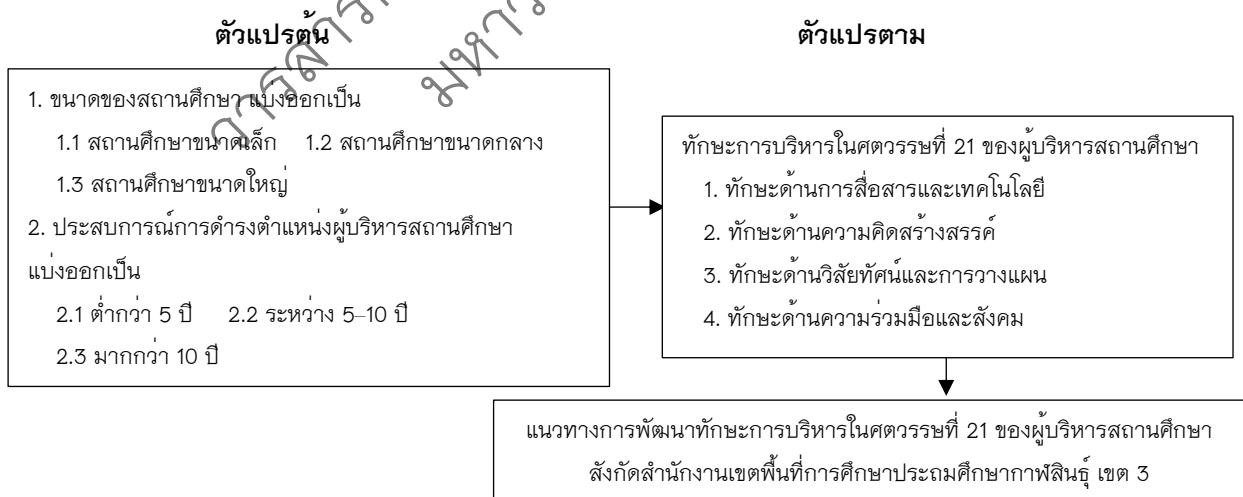
คำถามการวิจัย

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นี้เป็นการวิจัยแบบพหุสาธิต แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ทั้งหมด 199 โรงเรียน ประชากรรวมทั้งสิ้น 2,455 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 333 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รายละเอียดดังนี้

2.1 แบ่งชั้น ตามขนาดสถานศึกษาเป็น 3 ชั้น และคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน สถานศึกษาขนาดกลาง มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน

2.2 ดำเนินการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.97 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยเลือกด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ มาหาแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 ลำดับสุดท้ายในแต่ละด้าน เพื่อนำมาสร้างเป็นข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 333 คน โดยผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวม

ข้อมูลในสถานศึกษา เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ติดตามการตอบกลับคืนของแบบสอบถามได้ทั้งหมด 333 ฉบับ แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง พบว่า มีความสมบูรณ์ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และกลุ่มนักวิชาการ จำนวน 2 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- 1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC)
- 1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
- 1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน

- 2.1 ร้อยละ
- 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

- 3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
- 3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีข้อสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านวิสัยทัศน์และการวางแผน, ทักษะด้านความร่วมมือและสังคม, ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์, และทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.1 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูล ที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ภาษาที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.2 ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเฉลียวฉลาด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีจินตนาการ มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ทักษะด้านวิสัยทัศน์และการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูงและสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถ

บรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการวางแผนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถวางแผนได้อย่างมียุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ทักษะด้านความร่วมมือและสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือไปพัฒนางานของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ทุกคนมีความสำคัญ ในการทำงานและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจ ความแตกต่างและความต้องการของแต่ละบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยใช้วิธีเปรียบเทียบความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของ Scheffe พบว่า คู่ที่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปได้ดังนี้

4.1 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

4.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาความรู้พื้นฐาน สามารถใช้สื่อ ภาษา และเทคโนโลยี สารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาทักษะ การใช้อุปกรณ์ เทคนิควิธีการในรูปแบบต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญ ของการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนา การใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

4.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง เปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าลงมือทำ เรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์และจัดข้อมูลสารสนเทศขององค์กรอย่างเป็นระบบ

4.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ารับการอบรมและฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์

4.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำความรู้และประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ ผลงาน

4.2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษา การใช้ทักษะกระบวนการใหม่ ๆ ในการวางแผน จัดการองค์กรและแก้ปัญหาองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ เทคนิควิธีและกระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน ซึ่งมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ เกิดความสมดุลเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ทั้งสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการพัฒนาด้านทักษะ กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ การเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ กล้าลงมือปฏิบัติ กล้าทำในสิ่งใหม่ๆ การการบริหารโดยการนำทักษะความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มาใช้แก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการใหม่ ความคิดสร้างสรรค์มาต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ซึ่งพัฒนาตนเองโดยการเข้าอบรม ฝึกฝน หรือในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนรู้ การเข้าถึงข่าวสาร ข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่แตกต่างกัน จึงทำให้ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558, หน้า 119) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง ในภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับไกรศร เข้มทอง (2561, หน้า 115) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับบุญส่ง กรุงเทพฯ (2561, หน้า 128) ที่ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้โดยการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการ

การศึกษา เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 6 – 7) สอดคล้องกับกณิษฐา ทองสมุทร (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับบุญส่ง กรุงชาติ (2561, หน้า 128) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับอดุลย์พร ชุ่มชวย และธีระพงศ์ บุศรากุล (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอต่างของ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์ การบริหารงานของผู้บริหารต่างกัน พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภอต่าง ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างขาดทักษะ ความสามารถในการ ใช้ภาษาที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ เรียนภาษาที่ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น จัดการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงานต่าง ๆ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อนำ ข้อมูล สารสนเทศมาวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดนโยบาย วางแผน การบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างขาดความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ รู้จักการทำงานเป็นทีม สร้างความสัมพันธ์ในทีมงาน ให้โอกาสกับครู ในการแสดงความคิด สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

1.3 ทักษะด้านวิสัยทัศน์และการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างขาดความสามารถวางแผนได้อย่างมี ยุทธศาสตร์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการศึกษา เรียนรู้ การพัฒนาทักษะ กระบวนการใหม่ ๆ ที่จำเป็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นในการกำหนดเป้าหมายองค์กร การวางแผน การบริหารจัดการ สถานศึกษาอย่างมียุทธศาสตร์ สามารถดำเนินการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ทักษะด้านความร่วมมือและสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างขาดความเข้าใจในความแตกต่างและความ ต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรศึกษา ทำความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างและความ ต้องการของแต่ละบุคคลให้มากขึ้น เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เรียนรู้และเข้าใจความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดและวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อจะได้องค์ประกอบที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานวิชาการในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ทองสมุทร. (2561). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.).
- ไกรศร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), 1 – 9.
- บุญส่ง กรุงชาลี. (2561). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย . (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อดุลย์พร ชุ่มชวย และธีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 7(2), 175 – 186.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.